

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЗЕЛЕНОЇ КОНЦЕПЦІЇ

*Н. М. Штефан, к. т. н., доцент, НТУ «Дніпровська політехніка»,
shtefannat@gmail.com, orcid.org/0000-0003-4779-2618,*

*А. С. Парфенкова, студентка, НТУ «Дніпровська політехніка»,
Parfenenkova.A.S@ntu.one,*

А. М. Єтчий, студентка, НТУ «Дніпровська політехніка», Yetchii An.M@ntu.one

Методологія дослідження. Теоретико-методологічною базою наукового дослідження стали роботи вітчизняних і зарубіжних науковців з питань адаптації України до європейських стандартів щодо сталого розвитку країни та екологічної політики. З метою досягнення поставленої мети у статті використано загальнонаукові та спеціальні методи: методи теоретичного узагальнення – для дослідження процесу трансформації національної моделі післявоєнного відновлення України відповідно до Європейської зеленої концепції; метод загального й особливого – при аналізі амбітної й прагматичної моделей зеленого відновлення України; статистичний метод – при визначенні зростання частки відновлюваних джерел енергії у загальному обсязі споживанні енергоресурсів.

Результати. В статті висвітлені питання відповідності національної політики та стратегії України до європейських стандартів та надані рекомендації у сфері екології, енергетики та сталого розвитку країни, та їх фінансування. Відзначено, що важливим аспектом сталої економіки є розвиток екологічно-орієнтованої інфраструктури, яка включає в себе такі аспекти: енергоефективність та відновлювана енергетика; екологічна транспортна інфраструктура; зелене будівництво; водний сектор. Розглянуто можливість України здійснити енергетичний перехід до відновлюваної енергетики до 2050 року за трьома сценаріями майбутнього української енергетики: консервативним, ліберальним та революційним сценаріями.

Новизна. Проведено детальний аналіз зеленого відновлення України, який показав, що при виборі між амбітною та прагматичною моделями післявоєнного відновлення країни важливо враховувати їхні основні відмінності. Амбітна модель зеленого відновлення країни зосереджена на зелених цілях розвитку, тоді як прагматична модель лише визначає способи досягнення результатів. І амбітна, і прагматична моделі можуть бути комплексними і достатніми для досягнення відповідної мети. Також в статті було проаналізовано можливість України здійснити енергетичний перехід до відновлюваної енергетики до 2050 року.

Практична значущість. Результати проведеного дослідження можуть бути корисними для суб'єктів господарювання та інвесторів, які будуть мати наміри приєднатись до зеленої концепції післявоєнного відновлення України.

Ключові слова: зелене відновлення, Європейська зелена концепція, амбітна та прагматична моделі зеленого відновлення, енергетична та транспортна інфраструктура.

Постановка проблеми. Швидкі темпи розвитку технологій та перспектива стати членом Європейського Союзу мають суттєвий вплив на розвиток сталої інфраструктури та використання відновлюваних джерел енергії в Україні. Ці напрямки є для забезпечення сталого розвитку, зменшення

негативного впливу на навколишнє середовище та забезпечення енергетичної безпеки.

Адаптація законодавства та розвиток ефективної регуляторної політики є ключовими завданнями для забезпечення сталого розвитку та екології. Україна потребує впровадження законів та нормативних актів, які

сприятимуть збалансованому розвитку, зменшенню екологічного впливу та стимулюванню екологічно чистих технологій та інновацій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Низка вітчизняних дослідників та експертів приділяють значну увагу на необхідність виконання зобов'язань та адаптації України до європейських стандартів щодо сталого розвитку та екологічної політики. І. Л. Якименко, Л. П. Петрашко, Т. М. Димань, О. М. Салавор, Є. Б. Шаповалов, М. А. Галабурда, О. В. Ничик, О. В. Мартинюк [1].

Вони розглядають та аналізують можливості створення стійких економічних моделей, забезпечення соціальної справедливості та зміну поведінки суспільства для досягнення сталості. Досліджуються також питання екологічної безпеки, використання відновлюваних джерел енергії, зеленого будівництва та інших аспектів зеленої економіки.

Формулювання цілей статті. Метою наукової статті є аналіз та опис переваг та викликів, які супроводжують процес трансформації національної моделі післявоєнного відновлення України відповідно до європейської зеленої концепції та надання рекомендацій у сфері екології, енергетики та сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зелене відновлення України можна розглядати як одну з можливих стратегій для післявоєнного відновлення. Зелена концепція відновлення базується на глобальному уявленні про розвиток суспільства, економіки і держави в цілому.

– Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля» (2022) виділяє дві основні моделі зеленого відновлення, а саме: амбітну та прагматичну.

Амбітна модель зеленого відновлення України представлена на рис.1.

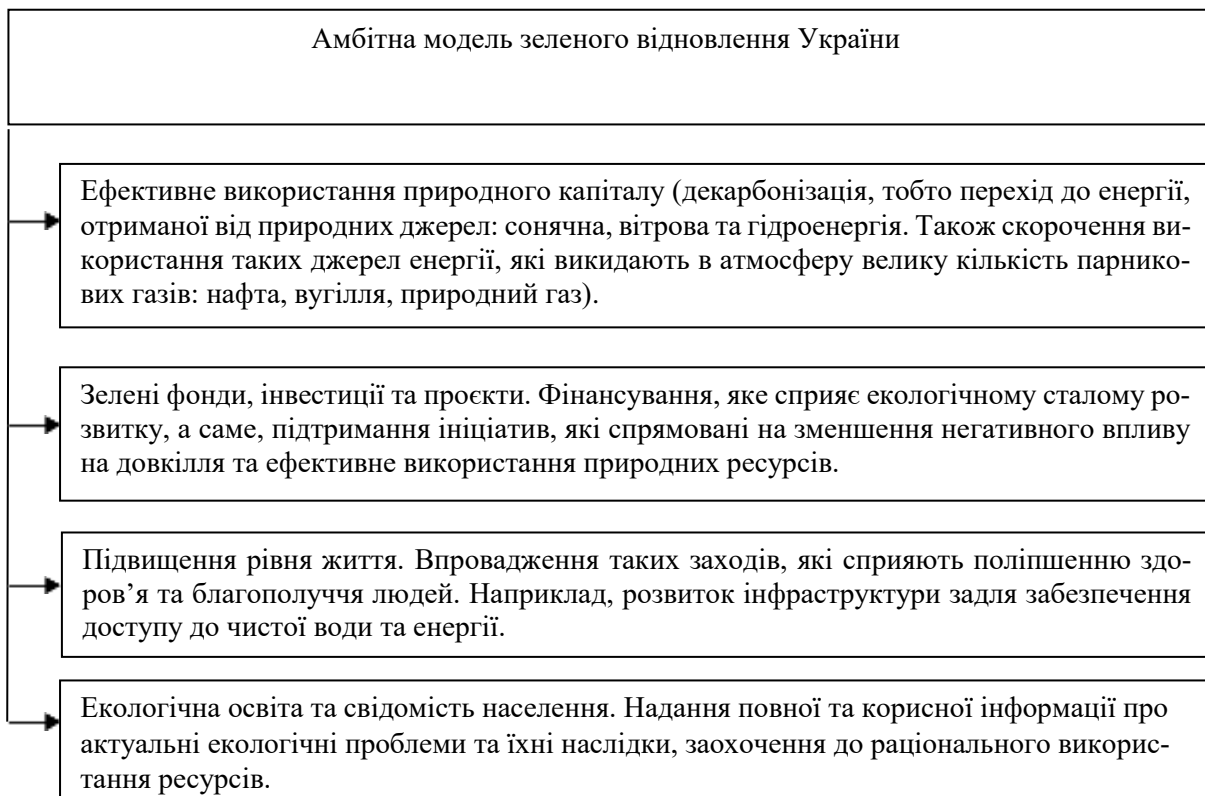

Рис. 1. Амбітна модель зеленого відновлення України

Джерело: побудовано авторами на основі [2].

Відповідно до рис.1 амбітна модель зеленого відновлення націлена на екологічний розвиток суспільства та економіки,

впроваджуючи ефективні заходи та дії. Вони включають в себе зменшення негативного

впливу на навколишнє середовище, енергоефективність, збереження природних ресурсів та розвиток екологічної обізнаності населення. Візія цієї моделі- «Україна- частина глобальної кліматично-нейтральної економіки».

Прагматична модель є ефективним засобом досягнення цілей, які не завжди є прямо пов'язаними з екологією (наприклад,

енергетична незалежність, енергетична безпека тощо). Головна мета прагматичної зеленої моделі відновлення України полягає в тому, щоб здійснити «озеленення» процесу відновлення, запобігти довгостроковим негативним наслідкам у сфері зеленого зростання та забезпечити успішну реалізацію пріоритетних стратегічних ініціатив у цій галузі. Прагматична модель зеленого відновлення України представлена на рис.2.

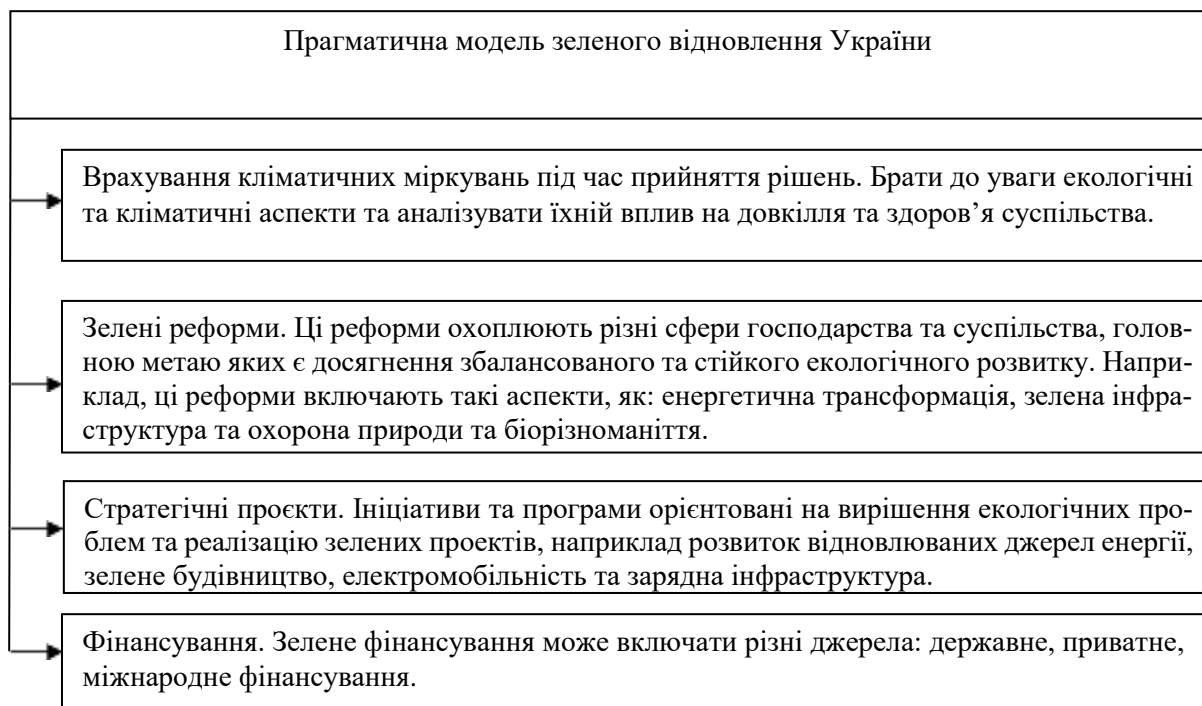

Рис. 2. Прагматична модель зеленого відновлення України
Джерело побудовано авторами на основі [2].

Для впровадження Європейського Зеленого Курсу та розвитку сталої інфраструктури Україна здійснює ряд важливих кроків: створення Національної ради з відновлення України від наслідків війни та призначення її основних завдань демонструє визнання необхідності планування і координації дій у воєнний та післявоєнний період. Національна рада має три основні завдання.

1. Розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України є важливим кроком для визначення пріоритетних напрямків і вирішення проблем, що виникають після війни. Це допоможе уряду та зацікавленим сторонам сконцентруватися на відновленні і розвитку тих сфер, які найбільше постраждали від конфлікту.

2. Визначення пріоритетних реформ і розроблення необхідних законодавчих актів для їх реалізації. Це дозволить уряду швидко впроваджувати необхідні зміни і поліпшувати умови для відновлення та розвитку країни.

3. Підготовка стратегічних ініціатив та проектів нормативно-правових актів є третім важливим завданням для забезпечення ефективною роботи та відновлення України. Ці ініціативи та акти можуть включати заходи для стимулювання сталого розвитку, використання відновлюваних джерел енергії, підтримки інноваційного бізнесу та реалізації екологічних реформ [3].

План відновлення містить п'ять принципів: негайний початок, поступовий розвиток, нарощування справедливого добробуту,

інтеграція в ЄС, стимулювання приватних інвестицій та підприємництва. Він також включає 15 національних програм, розподілених на три сектори: стратегічний імператив, сприятливі фактори та рушії відновлення. Кожна програма містить проекти та відповідні фінансові потреби. Загальний обсяг фінансування складає понад 750 млрд доларів США [3].

У процесі перетворення України залежно до концепції зеленого розвитку Європи, велику роль відіграють законодавство та регулююча політика.

Законодавча основа: Розроблення і прийняття законів, які сприятимуть зеленому перетворенню та сталому розвитку. Може включати законодавство про зменшення викидів парникових газів, захист біорізноманіття, заборону небезпечних речовин, підтримку відновлюваної енергетики та інші закони, спрямовані на досягнення зелених цілей.

Регуляторна політика: Уряд може розробити і впровадити політику, яка сприятиме переходу до зеленої економіки. Така політика повинна включати механізми фінансової підтримки та стимулювання зелених інвестицій, настанови щодо використання екологічно чистих технологій та енергоефективних рішень, а також створення умов для сталого використання природних ресурсів.

Міжнародна співпраця: Активна співпраця України з міжнародними організаціями, такими як Європейський Союз, в рамках спільних ініціатив і програм, спрямованих на зелену трансформацію. Це може включати обмін досвідом, технологічну підтримку, фінансову допомогу.

Залучення громадськості: Успішна зелена трансформація потребує підтримки та активної участі громадськості. Уряд може сприяти залученню громадськості до процесу розробки та впровадження зелених політик шляхом проведення консультацій, публічних слухань та забезпечення доступу до інформації.

Важливим аспектом сталої економіки є розвиток екологічно-орієнтованої інфраструктури. Вона включає в себе такі аспекти:

– енергоефективність та відновлювана енергетика: Створення та модернізацію

енергоефективних будівель, впровадження систем енергозбереження та використання відновлюваних джерел енергії, таких як: сонячна, вітрова, гідроенергія.

Україна має значний потенціал у сфері відновлюваної енергетики. В 2021 році частка електроенергії, згенерованої з відновлюваної енергетики, досягла 8.1% або 12.8 ТераВатт·год з яких 56% – за рахунок сонячного випромінювання, 33% – за рахунок енергії вітру, практично 8% – за рахунок спалювання біомаси та біогазу і 3% прийшлося на малу гідроенергетику [4].

– екологічна транспортна інфраструктура: Розширення мережі електричних та гібридних транспортних засобів, будівництво зарядних станцій для електромобілів, велосипедних доріжок, розвиток громадського транспорту, включаючи екологічні транспортні засоби, можуть сприяти зменшенню забруднення повітря та зеленому руху.

Кількість електромобілів в країні стрімко зростає та має тенденцію до подальшого збільшення. В 2022 році до країни було завезено понад 13 тисяч машин, що на 56% більше, ніж у 2021 році. Наразі загальна кількість електромобілів перевищує 46 тисяч. Можна припустити, що близько 40 тисяч з них на ходу, що вже скорочує споживання пального на 100 тисяч тон на рік. І в подальшому ця цифра буде зростати. [5].

– зелене будівництво: застосування екологічно чистих матеріалів та енергоефективних технологій у будівництві є важливим аспектом зеленого відновлення. В 2021 році, в Україні було сертифіковано близько 60 будівель за стандартами зеленого будівництва, що вказує на зростання інтересу до екологічно чистого будівництва

– водний сектор: реставрація водних екосистем, створення природних водойм, охорона водних ресурсів та підтримка стічних систем, що забезпечують ефективну очистку та повторне використання води. На своєму засіданні Кабінет Міністрів України схвалив стратегію водного господарства до 2050 року та операційний план на 2024 рік. Цей документ має велике значення для України у забезпеченні виконання міжнародних зобов'язань щодо «водної» безпеки,

включаючи Угоду про асоціацію з Європейським Союзом та Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН щодо Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року.

Кожного року у водні об'єкти України потрапляє близько 2 млн тон забруднюючих речовин, таких як сполуки нітрогену та фосфору, феноли, нафтопродукти і важкі метали. Крім того, Російська Федерація продовжує тероризувати та загрожувати мирним українцям, пошкоджуючи енергетичну, теплову та гідротехнічну інфраструктуру і намагаючись позбавити їх доступу до води, електроенергії та тепла. Уже було зруйновано та пошкоджено 482 гідротехнічних споруд на загальну суму понад 400 млн гривень, як наслідок бойових дій. А дії агресора щодо підриву Каховської ГЕС і затоплення території України – додатковий виклик сьогодення.

Головна мета стратегії – вирішити основні водні проблеми країни:

1. Забезпечення рівного доступу до якісної та безпечної питної води для всіх людей.
2. Досягнення «доброго» екологічного стану водних ресурсів.
3. Попередження посух, повеней та інших негативних водних явищ.
4. Стале управління водними ресурсами з використанням басейнового підходу.

Серед очікуваних результатів стратегії є:

– до 2024 року: 100% відповідність законодавчої бази у сфері водних ресурсів вимогам ЄС.

– до 2024 року: створення 9 планів управління річковими басейнами.

– починаючи з 2025 року: щорічне відновлення не менше 5 км русел малих річок.

– до 2027 року: 100% пральних порошоків повинні містити дозволені концентрації фосфатів та інших сполук фосфору.

– до 2032 року: зниження на 20% щорічного обсягу збитків, завданих повенями, порівняно з 2020 роком.

– до 2030 року: 100% населення міст мають доступ до якісного водопостачання та каналізації.

– до 2050 року: 95% сільського населення мають доступ до якісного водопостачання та каналізації.

– у період з 2043 по 2050 роки: 100% виконання показників планів управління річковими басейнами та планів управління ризиками повеней [6].

– інноваційні технології та цифрові рішення: впровадження інноваційних технологій, таких як «розумні» системи керування, сенсорна мережа, використання великих даних та штучний інтелект, може сприяти ефективному управлінню зеленою інфраструктурою та забезпечити оптимальне використання ресурсів.

– фінансування та партнерство: розвиток зеленої інфраструктури потребує значних інвестицій. Уряд може сприяти привабливості інвестицій, встановлюючи сприятливу регуляторну політику, створюючи фінансові стимули та партнерство з приватним сектором та міжнародними фінансовими організаціями. Привабливість України для зелених інвестицій постійно зростає.

За останні 10 років український сектор відновлюваної енергетики (ВДЕ) залучив понад 12 млрд доларів прямих іноземних інвестицій від провідних міжнародних та українських інвесторів. Частка іноземних інвесторів у загальній потужності ВДЕ на початок 2022 року становила понад 35%. Це свідчить про конкурентоспроможність та відкритість українського сектора ВДЕ. Серед найбільших міжнародних кредиторів та інвесторів у цей сектор входять Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Чорноморський банк торгівлі та розвитку, Американська міжнародна фінансова корпорація розвитку (DFC), Федеральний банк землі Баварія (BayernLB), Інвестиційний фонд для країн, що розвиваються (IFU), Північна екологічна фінансова корпорація (NEFCO) та багато інших. Це означає, що серед інвесторів представлені країни, такі як Китай, США, Великобританія, Німеччина, Нідерланди, Швеція, Данія, Норвегія, Франція, Люксембург, Бельгія, Іспанія, Канада, Туреччина [7].

Стимулювання бізнесу для підтримки екологічних проектів в Україні є важливим кроком у перетворенні національної моделі

післявоєнного відновлення у відповідності до європейської зеленої концепції. Для досягнення цієї мети можуть бути вжиті такі заходи:

– інноваційні програми та дослідження: Уряд може підтримувати інноваційні програми та дослідження в екологічній сфері, що сприяють розробці нових технологій, методів та рішень. Це може включати фінансування досліджень, створення інноваційних центрів та сприяння партнерству між науково-дослідними установами та промисловістю.

– освіта та навчання: Освітні та навчальні програми, спрямовані на підготовку фахівців в екологічній галузі. Це можуть бути курси, тренінги, стипендії для студентів, програми підвищення кваліфікації тощо. Забезпечення належного рівня освіти може сприяти розвитку бізнесу в екологічній сфері.

Ці заходи можуть сприяти залученню бізнесу до підтримки екологічних проектів в Україні та сприяти трансформації національної моделі післявоєнного відновлення відповідно до європейської зеленої концепції.

Результати економічного моделювання, проведеного в українському Інституті економіки та прогнозування НАНУ, вказують на можливість України здійснити енергетичний перехід до відновлюваної енергетики до 2050 року. У звіті були розглянуті три сценарії майбутнього української енергетики: Консервативний, Ліберальний та Революційний.

Революційний сценарій, який передбачає зростання частки відновлюваних джерел енергії у загальному споживанні енергоресурсів до 91% до 2050 року, є амбітним і спрямованим на забезпечення сталого розвитку та зменшення впливу на навколишнє середовище. Таке зростання використання відновлюваних джерел енергії може допомогти знизити залежність від традиційних джерел, таких як викопні палива, і зменшити викиди шкідливих викидів парникових газів.

Також, зниження енергоємності ВВП до 0,07 тон нафтового еквіваленту на 1000 доларів США вказує на ефективність використання енергії в економіці. Це означає, що для виробництва одиниці ВВП буде потрібно менше енергоресурсів, що свідчить про зростання енергоефективності. (рис.3).

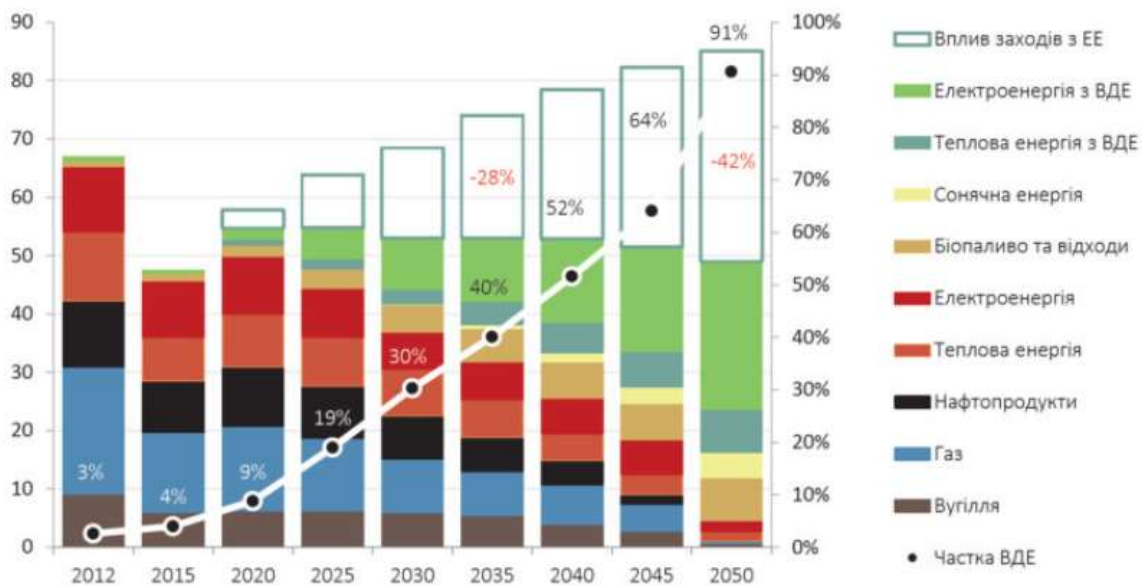

Рис. 3. Збільшення частки ВДЕ в структурі загального кінцевого споживання енергетичних ресурсів та вплив енергоефективності згідно з Революційним сценарієм. Шкала зліва – млн т н.е. [8]

Решта 9% споживання енергії буде складатися переважно з металургійної та хімічної промисловості, які використовують

викопне паливо як енергоносії і сировину. Проте, до 2050 року існуючі енергоємні підприємства, успадковані від Радянського

Союзу, ймовірно, будуть закриті або перебудовані з урахуванням нових технологій та потреб ринку[8]. У сфері транспорту, побуту та послуг прогнозовані тренди більш визначені: використання енергоефективних технологій у будівництві, поширення електромобілів, електрифікація пасажирського та вантажного транспорту, використання теплових насосів та кондиціонерів для опалення та охолодження, а також збільшення кількості енергоефективних побутових пристроїв та електроніки. Це призведе до зростання споживання електроенергії, і за Револьюційним сценарієм очікується, що частка електроенергії в загальному споживанні енергоресурсів зросте з 17% у 2012 році до 56% у 2050 році.

Висновки. Україна відіграє важливу роль у зеленому перетворенні економіки не лише на національному рівні, але і в контексті зеленого розвитку Європи. Уряд та інші зацікавлені сторони в Україні вже вживають кроки для реалізації зелених ініціатив.

Одна з ключових складових успіху полягає у прийнятті та виконанні відповідного законодавства, що сприятиме сталому розвитку та зеленій економіці. Україна зосереджує зусилля на розробці та впровадженні законів і регуляторних актів, які сприятимуть стимулюванню використання відновлюваних джерел енергії, зменшенню викидів парникових газів, енергоефективності та іншим зеленим ініціативам.

Крім того, співпраця з міжнародними партнерами є важливим аспектом зеленого перетворення. Україна активно співпрацює з Європейським Союзом, Міжнародним Валютним Фондом та іншими міжнародними організаціями для отримання підтримки, фінансування та технічної допомоги у реалізації зелених проєктів.

Освіта та залучення громадськості є ще однією важливою складовою зеленого перетворення. Україна розвиває освітні програми та інформаційні кампанії, спрямовані на підвищення свідомості громадськості щодо зелених технологій, енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії.

Зелена економіка має потенціал стати важливим драйвером перетворення України,

Література

1. Якименко І.Л., Петрашко Л.П., Димань Т.М., Салавор О.М., Шаповалов Є.Б., Галабурда М.А., Ничик О.В., Мартинюк О.В. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с.

2. Зелене повоєнне відновлення України: візія та моделі. ГО «Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля». 2022. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2022/08/green_recovery.pdf

3. Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни: Указ Президента України від 21.04.2022р. №266/2022. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/2022#Text>

4. Омельченко В. Сектор відновлюваної енергетики України до, під час та після війни. Центр Разумкова. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/statti/sector-vidnovlyuvanoyi-energetyky-ukrayiny-do-pid-chas-ta-pislya-viyny>

5. Українці все більше пересідають на електрокари: статистика і прогноз. *Апостроф*. [Електронний ресурс] – Режим доступу: apostrophe.ua/ua/news/society/avto/2023-04-29/ukraintsyi-vse-bolshe-peresajivayutsya-na-elektrokaryi-statistika-i-prognoz/295957.

6. Про схвалення Водної стратегії України на період до 2050 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9.12.2022р. № 1134-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1134-2022-%D1%80#Text>

7. Ринок відновлюваної енергетики України до та після війни. // CabinetBoss, 19 Apr. 2023. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cabinetboss.com.ua/ru/news/enerhetyka/rynok-vidnovlyuvanoi-enerhetyky-ukrayiny-do-ta-pislya-viiny>.

8. Енергетичний Перехід – найбільший виклик часу для України. *Українська Кліматична Мережа*. 17 Nov. 2017. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ucn.org.ua/?p=4528>.

References

1. Yakimenko, I.L., Petrashko, L.P., Dyman, T.M., Salavor, O.B., Shapovalov, Ye.B., Halaburda, M.A., et al. (2022). *Stratehiia staloho rozvytku: Yevropeyski horizonty*. Kyiv: NUKHT.

2. Zelene povoienne vidnovlennia Ukrainy: viziia ta modeli. GO «Resursno-analynchnyy tsentr «suspiilstvo i dovkillia». dixigroup.org. Retrieved from https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2022/08/green_recovery.pdf

3. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 21.04.2022. №266/2022. «Pytannia natsionalnoi rady z vidnovlennia Ukrainy vid naslidkiv viyny». zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/2022#Text> an.

4. Omelchenko, V. Sektor vidnovlyuvanoi energetyky Ukrainy do, pid chas ta pislia viyny. Tsentrazumkova. razumkov.org.ua. Retrieved from <https://razumkov.org.ua/statti/sector-vidnovlyuvanoyi-energetyky-ukrayiny-do-pid-chas-ta-pislya-viyny>.

5. Ukraintsi vse bilshe peresidaiut na elektrokary: statystyka i prohnaz. Apostrophe. apostrophe.ua. Retrieved from <https://apostrophe.ua/ua/news/society/avto/2023-04-29/ukraintsi-vse-bolshe-peresajivayutsya-na-elektrokaryi-statistika-i-prognoz/295957>. [in Ukrainian].

6. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 9.12.2022r. №1134-r. «Pro skhvalennia Vodnoi strategii Ukrainy na period do 2050 roku»: zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1134-2022-%D1%80#Text>.

7. Rynok vidnovliuvanoi enerhetyky Ukrainy do ta pislia viyny. CabinetBoss, 19 Apr. 2023. cabinetboss.com.ua. Retrieved from <https://cabinetboss.com.ua/ru/news/enerhetyka/rynok-vidnovliuvanoi-enerhetyky-ukrainy-do-ta-pislia-viyny>.

8. Energetychnyi perekhid – naybilshyi vyklyk chasu dlia Ukrainy. Ukrainska Klimatychna Merezha. 17 Nov. 2017. ucn.org.ua. Retrieved from <https://ucn.org.ua/?p=4528>.

TRANSFORMATION OF THE NATIONAL MODEL OF POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE ACCORDING TO THE EUROPEAN GREEN CONCEPT

N. M. Shtefan, Ph. D (Tech.), Associate Professor, A. S. Parfenenkova, student,

A. M. Yetchy, student,

Dnipro University of Technology

Methods. The theoretical and methodological basis of the scientific research was the work of domestic and foreign scientists on the issues of Ukraine's adaptation to European standards regarding the country's sustainable development and environmental policy. In order to achieve the goal, the article uses general scientific and special methods: methods of theoretical generalization – to study the process of transformation of the national model of post-war recovery of Ukraine in accordance with the European green concept; the method of general and specific – in the analysis of ambitious and pragmatic models of green recovery of Ukraine; statistical method – when determining the growth of the share of renewable energy sources in the total consumption of energy resources.

The results. The article highlights issues related to the compliance of the national policy and strategy of Ukraine with European standards and provides recommendations in the field of ecology, energy and sustainable development of the country, and their financing. It was noted that an important aspect of a sustainable economy is the development of ecologically oriented infrastructure, which includes the following aspects: energy efficiency and renewable energy; ecological transport infrastructure; green construction; water sector. There is considered the possibility of Ukraine to make an energy transition to renewable energy by 2050 under three scenarios of the future of Ukrainian energy: conservative, liberal and revolutionary scenarios.

Novelty. A detailed analysis of the green recovery of Ukraine was conducted, which showed that when choosing between ambitious and pragmatic models of the country's post-war recovery, it is important to take into account their main difference. The ambitious model of green country recovery focuses on green development goals, while the pragmatic model only identifies ways to achieve results. Both ambitious and pragmatic models can be comprehensive and sufficient to achieve the respective goal. The article also analysed Ukraine's ability to transition to renewable energy by 2050.

Practical value. The results of the conducted research can be useful for business entities and investors who will have a desire to join the green concept of the post-war reconstruction of Ukraine.

Keywords: green restoration, European green concept, ambitious and pragmatic green recovery models, energy and transport infrastructure.

Надійшла до редакції 06.06.23 р.